

KÚRIA

Bfv.III.674/2013/8.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év április hó 7. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője és a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálva a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság B.122/2009/78. számú, illetőleg a Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bf.59/2011/18. számú ítéletét az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság a 2011. január 13-án kihirdetett B.122/2009/78. számú ítéletével bűnösnek mondta ki az I. rendű terheltet

- 1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntettségében [Btk. 318. § (1), (2) bek. c) pont, (6) bek. b) pont],
- 1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntettségében [Btk. 318. § (1), (2) bek. c) pont, (5) bek. b) pont],
- 1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntettségében [Btk. 318. § (1), (2) bek. c) pont, (6) bek. b) pont],

- 33 rb. közokirat-hamisítás büntettében [Btk. 275. § (1) bek. a) pont],
- 5 rb. közokirat-hamisítás büntettében [Btk. 274. § (1) bek. c) pont],
- 37 rb. hivatali visszaélés büntettében (Btk. 225. §),
- 9 rb. vesztegetés büntettében [Btk. 250. § (1), (3) bek.],
- 1 rb. vesztegetés büntettében [Btk. 250. § (1) bek.] és
- 33 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276. §);

a II. rendű terheltet pedig

- 1 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett csalás büntettében [Btk. 318. § (1), (2) bek. c) pont, (6) bek. b) pont],
- 1 rb. felbujtóként, folytatólagosan elkövetett csalás büntettében [Btk. 318. § (1), (2) bek. c) pont, (5) bek. b) pont],
- 4 rb. felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettében [Btk. 274. § (1) bek. c) pont],
- 26 rb. felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettében [Btk. 275. § (1) bek. a) pont],
- 26 rb. felbujtóként elkövetett hivatali visszaélés büntettében (Btk. 225. §),
- 9 rb. bűnsegédként elkövetett vesztegetés büntettében [Btk. 250. § (1), (3) bek.],
- 1 rb. bűnsegédként elkövetett vesztegetés büntettében [Btk. 250. § (1) bek.] és
- 26 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276. §).

Ezért halmazati büntetésül

- az I. rendű terheltet 4 évi börtönbüntetésre és a közügyektől 4 évi eltiltásra,
- a II. rendű terheltet 3 évi börtönbüntetésre, a közügyektől 3 évi eltiltásra és 350.000 Ft, valamint 393.804 Ft vagyonek kobzásra ítélte. Egyben kötelezte az I. rendű terheltet a magánfél részére kártérítés, valamint az állam részére illeték megfizetésére.

Kétirányú ügyészi, valamint védelmi fellebbezések alapján eljárva a Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a 2013. február 26-án meghozott Bf.59/2011/18. számú ítéletével az elsőfokú határozatot az I. rendű és II. rendű terhelt tekintetében a következők szerint változtatta meg.

Az I. rendű terhelt cselekményeit

- 2 rb. - 1 esetben folytatólagosan elkövetett - csalás büntettének [Btk. 318. § (1) bek., (2) bek. c) pont, (6) bek. b) pont],
- 156 rb. közokirat-hamisítás büntettének [Btk. 275. § (1) bek. a) pont] és
- 39 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (Btk. 276. §),

a II. rendű terhelt cselekményeit pedig

- 1 rb. felbujtóként, folytatólagosan elkövetett csalás büntettének

[Btk. 318. § (1) bek., (2) bek. c) pont, (6) bek. b) pont],
- 128 rb. felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének [Btk. 275. § (1) bek. a) pont],
- 32 rb. felbujtóként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (Btk. 276. §) és
- 10 rb. befolyással üzérkedés büntettének [Btk. 256. § (1) bek.] minősítette.

Az I. rendű terhelt börtönbüntetésének és közügyektől eltiltása tartamát 3-3 évre, a II. rendű terhelt börtönbüntetése és közügyektől eltiltása tartamát 2-2 évre enyhítette, utóbbi vagyonelkobzását 693.804 Ft-ra mérsékelte. A magánfél polgári jogi igényének érvényesítését pedig egyéb törvényes útra utasította. Egyebekben a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet az I. rendű és II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

Az eljáró bíróság felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott - az I. rendű és II. rendű terhelt irányadó tényállás szerinti magatartására vonatkozó - jogi értékelésének lényege a következő.

Az eljáró bíróság az elkövetéskor hatályos büntető törvényt alkalmazta. A másodfokú bíróság - az elsőfokú bíróság jogi álláspontjától eltérve - a tényállás III. pontja szerinti csalási cselekmények folytatólagos egységébe tartozónak értékelte a tényállás II. pontja szerinti cselekményeket is, viszont a tényállás I. pontja szerinti csalási cselekmény esetében mellőzte a folytatólagosság megállapítását. Emellett látszólagos alaki halmazatnak értékelte a tényállás szerinti hivatali visszaélést, hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítást és vesztegetést, s mivel - álláspontja szerint - a vesztegetés a tudati elem hiányában nem tényállásszerű, így e cselekményeket hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisításnak minősítette. Ehhez igazodóan a II. rendű terhelt esetében a vesztegetési cselekményeket befolyással üzérkedésként értékelte.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt védője és a II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt egyaránt - a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontját megjelölve - eljárásjogi okból, hatályon kívül helyezés érdekében.

Az I. rendű terhelt védőjének indítványa szerint a vád nem törvényes, mivel a vesztegetés vonatkozásában elkövetési magatartást nem tartalmaz.

A II. rendű terhelt védőjének indítványa szerint a vád azért nem törvényes, mivel nem tartalmaz elkövetési magatartást a II. rendű terheltnek felrótt felbujtóként elkövetett csalás, felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás, felbujtóként elkövetett hivatali visszaélés, bűnsegédként elkövetett vesztegetés, illetve a

befolyással üzerkedés vonatkozásában.

Másrészt az indítványok szerint az elsőfokú ítélet jogi indokolásában a közokirat-hamisításra vonatkozó jogszabályhely Btk. 275. § (1) bekezdés b) pontja szerinti megjelölése teljes mértékben ellentétes az elsőfokú ítélet rendelkező részével, amiben 275. § (1) bekezdés a) pontja, és az indokolás további szövegével is, ahol 275. § (1) bekezdés a) pontjának II. tétele szerepel. Mindemellett a II. rendű terhelt közokirat-hamisítási cselekményeinek az elsőfokú ítélet rendelkező része szerinti felbujtói minősítésétől eltér az ítélet jogi indokolása, ahol bűnsegédi magatartásról van szó.

A Legfőbb Ügyészség BF.1244/2013. számú átiratában a felülvizsgálati indítványokat egyaránt alaptalannak tartotta és a megtámadott határozat - mindkét érintett terhelt tekintetében történő - hatályban tartását indítványozta.

Álláspontja szerint vád tárgyát képezte, hogy az I. rendű terhelt a fia (a II. rendű terhelt) nevében és helyette valótlán tartalmú munkáltatói igazolást adott le és kérte fia nyilvántartásba vételét, járadék megállapítását, amit az I. rendű terhelt által adott okiratok alapján - azok valótlán tartalmát nem ismerve - a munkatársa megállapított.

Ehhez képest közvetett tettes az I. rendű terhelt, felbujtó pedig a II. rendű terhelt. Az I. rendű terhelt ugyanis a II. rendű terhelt rábírására kezdte az ügyintézés.

A közokirat-hamisítás megjelölésének rendelkező rész és indokolás közötti eltérése pedig - az indítványokkal ellentétben - valójában nem teljes körű, legfeljebb részleges, ami nem vezet hatályon kívül helyezéshez.

Az I. rendű és a II. rendű terhelt védői - a Legfőbb Ügyészség írásbeli nyilatkozatára tett - észrevételükben felülvizsgálati indítványukat változatlan tartalommal fenntartották.

Mindemellett az I. rendű terhelt védője kifejtette, hogy miután a vesztegetés vonatkozásában a vád - elkövetési magatartás hiányában - nem törvényes, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének és az eljárás megszüntetésének lett volna helye.

A II. rendű terhelt védője szerint pedig a vesztegetési cselekmények értékelésének mellőzése nem pótolja a vád törvényességének hiányát.

Az I. rendű terhelt és a II. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa nem alapos.

Kétségtelen, hogy a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján felülvizsgálati ok a 373. § (1) bekezdés I. pontjának c) alpontja, továbbá a III. pontja szerinti eljárási szabálysértés, és a 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból vizsgálándó, a 428. § (2) bekezdése folytán pedig felülvizsgálatban is feltétlen hatályon kívül helyezést eredményez, ha a bíróság törvényes vád hiányában járt el, vagy az indokolási kötelezettségét megszegte.

Jelen ügyben azonban a - felülvizsgálattal érintett - terheltek esetében egyikről sincs szó.

A Be. 2. § (1) bekezdése szerint a bíróság ítélezése során törvényes vád alapján jár el. A Be. 2. § (2) bekezdése szerint törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.

A vád törvényességének követelménye alanyi és tárgyi meghatározottságot és személyre konkretizáltságot igényel. A vád meghatározott személyre irányultságát az indítványok sem vitatták. Ugyanakkor a vád törvényességének nem feltétlen tartalmi eleme a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítése, illetve annak helyessége. A vád törvényességének elengedhetetlen tartalmi eleme a pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző - valamely - magatartás. Az a ténybeliség, ami a bizonyítás alapját, s egyben keretét megadja. A vád perjogi rendeltetése ugyanis, hogy a bíróság számára a büntetőjogi felelősség kérdésében érdemi vizsgálat, illetve döntés lehetőségét biztosítsa, ekként bizonyítási eljárás, anyagi jogi értékelés alapját képezze.

Ennek eleget tesz, ha a vád ténybeli tartalmából anyagi jogi következtetés vonható valamely bűncselekmény (vádolt személy általi) megvalósítására.

A cselekmény mikénti jogi minősítése a vád perjogi, s ekként a bizonyítási eljárás érvényessége (így a vád törvényessége, a súlyosítási tilalom és a felülvizsgálat) szempontjából önmagában közömbös.

Jelen ügyben valójában arról van szó, hogy a másodfokú bíróság - éppen a törvényes vád szerinti vádhoz kötöttség betartásával - a vád ténybeliségének kereteiben maradó ítéleti tényállásban foglaltakat értékelte (amit egyébként egyik felülvizsgálati indítvány sem támadott).

Ebből a szempontból az alaki halmazatra, illetve annak látszólagosságára vonatkozó jogi álláspont valójában szintén

közömbös, mivel az csupán (változatlan ténybeliségre vonatkozó) minősítési, s nem a vád törvényessége körébe vonható kérdés.

A Be. 373. § (1) bekezdése szerint hatályon kívül helyezésnek és új eljárásra utasításnak van helye, ha a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében az eljárás bírósága az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan, vagy az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

Az indokolási kötelezettség megsértését tehát egyrészt az jelenti, ha az indokolás nem, vagy nem az elégséges és szükséges mértékben tartalmazza, hogy a bíróság mit vett számba, mit mérlegelt, illetve értékelte ténymegállapítása, jogkövetkeztetése végett. Ilyenkor ugyanis ellenőrizhetetlen a ténymegállapító és döntési tevékenység, tehát az ítélet felülbírálatlan [Be. 373. § (1) bek. III. pont a) alpont].

Ha pedig az indokolás a rendelkező résszel teljesen ellentétes, akkor a döntés nem egyértelmű [Be. 373. § (1) bek. III. pont b) alpont]. Az ilyen indokolás nem rendeltetésszerű, ezért a határozat további - érdemi - vizsgálatának sincs helye.

Jelen esetben azonban nincs szó a kifogásolt rendelkezés kétértelműségéről, ami a rendelkező rész és indokolás teljes ellentétességét jelentené. Az indokolás indítványok által kifogásolt részei ugyanis valójában nem teszik kétségesé annak a rendelkező résznek a tartalmát, amihez fűződnek.

Mindemellett az I. rendű és II. rendű terhelt cselekményei vonatkozásában a másodfokú ítélet rendelkezéséhez kapcsolódó jogi indokolás - s ekként a jogerős ítélet - egyértelmű.

Ekként a Kúria a felülvizsgálati indítványoknak nem adott helyt, s - a Be. 424. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva - a megtámadott határozatokat az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. április 7.

*Dr. Akác József s.k. a tanács elnöke, Dr. Márki Zoltán s.k. előadó
bíró, Dr. Varga Zoltán s.k. bíró*

A kiadmány hitelül:

*tisztviselő
MV*